

רשומות

הצעות חוק

21 ביולי 1997

2639

ט"ז בתמוז התשנ"ז

עמוד

- 464 הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 58) (עבירות זנות, מין ותועבה), התשנ"ז-1997
- תיקונים עקיפים:
פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971
חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984
- 477 הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 59) (שימוש בגופו או ברמותו של קטין), התשנ"ז-1997

מבוא

החוק המוצע בא לתת מענה לכמה בעיות הקשורות לנושאים אלה:

- עבירות זנות כלפי אשה וכלפי גבר;
- הגנה על ילדים מפני ניצולם המיני;
- הרחבת המונחים "פרסום" ו"פרסם", בעקבות התפתחויות בתקשורת;
- הפצת חומר תועבה הקשור לקטין;
- הבהרת השאלה של הסכמה חופשית של אשה חולת נפש או לקויה בשכלה לקיום יחסי מין;
- הרחבת ההגדרה "מעשה סדום";
- החלת דיני התיישנות מיוחדים על עבירות מין שנעשו במשפחה;
- הרכב בתי המשפט.

הוראות חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), בקשר לעבירות זנות, מתייחסות רק לניצולה של אשה העוסקת בזנות. לפי התיקון המוצע יתייחסו עבירות אלה גם לענין ניצולו של גבר העוסק בזנות. כן מוצע להגדיר מחדש את העבירות של שידול למעשה זנות ולעיסוק בזנות, בהתחשב בשינויים שחלו בדין המהותי עם חקיקת החלק המקדמי והחלק הכללי של חוק העונשין.

מוצע להרחיב את החלת דיני העונשין של ישראל לגבי ניצול מיני של קטין הנעשה מחוץ לישראל בידי אזרח ישראלי או תושב ישראל, אף אם מעשה כאמור אינו מהווה עבירה במקום שבו הוא נעשה.

לאור התפתחויות באמצעי התקשורת הזמינים לציבור, מוצע להרחיב את ההגדרות שבחוק העונשין לענין "פרסום" ו"פרסם" כדי לכלול בהן גם חומר מחשב והפצת חומר זה לציבור באמצעות מחשב.

החוק המוצע קובע כמה עבירות בענין פרסום הנוגע לקטין, וזאת במטרה להגן עליו:

- החוקת חומר תועבה שיש בו דמות של קטין, אף אם החזקת חומר התועבה היא לצרכיו הפרטיים של המחזיק;
- הפצתו של חומר תועבה בציבור, מכירתו או הצעתו למכירה, או הפצתו בשידורי רדיו או טלוויזיה או באמצעות מחשב, והכל אם בחומר התועבה יש דמות של קטין;
- שימוש בקטין לצורך עשיית חומר תועבה או הצגת תועבה, תוך החמרה כאשר מעשים אלה נעשים בידי מי שאחראי על הקטין;
- פרסום מידע על קטין שעוסק בזנות.

בעבירת אינוס מוצע להבהיר כי אישה שהיא חולת נפש אך מסוגלת לגבש הסכמה חופשית, בעילתה אינה אסורה מסיבה זו בלבד שהיא חולת נפש.

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 58) (עבירות זנות, מין ותועבה),
התשנ"ז-1997

1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15(ב), בסופו יבוא "או" תיקון סעיף 15 עבירה לפי סימן י' לפרק ח', שנעברה בקשר לאדם שטרם מלאו לו 18 שנים."

דברי הסבר

מותר בארץ שבה הוא נעשה. עקרון הפליליות הכפולה קבוע בסעיף 14 לחוק העונשין והסייג לו קבוע בסעיף 15(ב), שזה לשונם:

"עבירות נגד אזרח ישראלי או תושב ישראל
14. (א)..."

(ב) נעברה העבירה בשטח הנתון לשיפוט של מדינה אחרת, יחולו עליה דיני העונשין של ישראל רק בהתקיים כל אלה:

(1) היא עבירה גם לפי דיני אותה מדינה;

(2) אין חל לגבי העבירה סייג לאחריות פלילית לפי אותה מדינה;

(3) האדם לא זוכה כבר ממנה באותה מדינה או, אם הורשע בה, לא נשא את העונש שהוטל עליו.

(ג) לא יוטל בשל העבירה עונש חמור מזה שניתן היה להטיל לפי דיני המדינה בה נעברה העבירה.

עבירה שנעברה בידי אזרח ישראלי או תושב ישראל

15. (א) דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירת-חופץ מסוג פשע או עוון, שנעברה בידי אדם שהיה, בשעת עשיית העבירה או לאחר מכן, אזרח ישראלי או תושב ישראל; הוסגר אדם מישראל למדינה אחרת בשל אותה עבירה ונתן שם את הדין עליה, לא יחולו עוד עליה דיני העונשין של ישראל.

(ב) הסייגים האמורים בסעיף 14(ב) ו-(ג) יחולו לגבי תחולת דיני העונשין של ישראל גם לפי סעיף זה; ואולם, הסייג האמור בסעיף 14(ב)1 לא יחול אם העבירה היא ריבוי גישואין.

מוצע, במטרה להילחם בתופעת ניצולם המיני של קטינים, לקבוע סייג לעקרון של הפליליות הכפולה גם לגבי עבירות הזנות והפורנוגרפיה הנעברות בקטינים.

כן מוצע, להוסיף בחוק העונשין אישום פלילי לפיו היאסר כל תעמולה בדבר זנות של קטין, וזאת כדי למנוע, בין השאר, עידוד תיירים ואנשים אחרים לעשות שימוש בזנות של קטין אם בארץ ואם מחוץ לישראל.

סעיף 1 מדינת ישראל היא צד לאמנה לזכויות הילד משנת 1989 (להלן – האמנה), שאומצה על ידי 187 מדינות, ביניהן ישראל. עם העטרפותה לאמנה התחייבה מדינת ישראל להתאים את חוקיה לאמור באמנה בכל הנוגע להגנה על ילדים מפני כל סוגי האלימות, ההתעללות, ההזנחה או הניצול, בין היתר מפני התעללות מינית בהם במסגרת המשפחה.

עוד התחייבה מדינת ישראל להגן על ילדים מפני כל סוגי הניצול המיני וההתעללות המינית, לרבות זנות ופורנוגרפיה, ולנקוט את כל האמצעים המתאימים כדי למנוע מהם להיות מעורבים בכל פעילות מינית אסורה.

לפי האמנה ילד הוא מי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, אלא אם כן על פי הדין החל על הילד, בגרות נרכשת קודם לכן.

בקונגרס העולמי נגד ניצול מיני של קטינים למטרות מסחריות, שהתקיים בשטוקהולם באוגוסט 1996 הועלה נושא שיתוף הפעולה הבינלאומי במלחמה נגד ניצולם של קטינים לצורך עיסוק בזנות. בין היתר הוצע להחיל על עבירות זנות המבוצעות נגד קטינים את עקרון השיפוט האקסטרטוריטוריאלי. בקונגרס הובאו נתונים על קיומה של תופעה, הנפוצה בעיקר במדינות מזרח אסיה, של העסקת ילדים בזנות לאחר שנחטפו, או אף נמסרו או נמכרו על ידי הוריהם לצורך זה כאשר קיומה של תופעת זנות זאת מבוססת בעיקרה על הביקוש שיש לה בקרב תיירים הבאים למזרח מן המערב.

כן הובאו נתונים בקונגרס על התרחבות התופעה של ניצול ילדים לצורכי פורנוגרפיה.

לפי הדין הקיים ניתן להעמיד לדין בישראל אזרח ישראלי או תושב ישראל העובר עבירה מסוג פשע או עוון מהוץ לישראל, בתנאים מסוימים. התנאי העיקרי הוא "הפליליות הכפולה" לפיו המעשה שבשלו מבקשים להעמיד אותו לדין בישראל מהווה עבירה גם במקום שבו הוא נעשה. עד כה נקבע רק סייג אחד לעקרון הפליליות הכפולה המתייחס לעבירת ביגמיה, הסייג מאפשר העמדה לדין בישראל גם כאשר מעשה הביגמיה

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשנ"ו, עמ' 351.

תיקון סעיף 34כב 2. בסעיף 34כב לחוק העיקרי -

(1) אחרי ההגדרה "חבלה מסוכנת" יבוא "חומר מחשב", "מחשב" - כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²;

(2) בהגדרה "פרסום" אחרי "דבר רפוי" יבוא "חומר מחשב";

(3) בהגדרה "פרסום" -

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "או להפיצן באמצעות מחשב בדרך הזמינה לציבור או להציען לציבור באמצעות מחשב";

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "או להפיצו באמצעות מחשב בדרך הזמינה לציבור או להציעו לציבור באמצעות מחשב";

(4) אחרי ההגדרה "ציבור" יבוא:

"קטין" - אדם שטרם מלאו לו 18 שנים.

דברי הסבר

ענין לתקשר. התיקון המוצע יאפשר לאסור פרסום דרך האינטרנט או דרך טכנולוגיות אחרות הדומות לו, כאשר סוג הפרסום הוא אסור על פי הדין (פרסום להמרדה, להסתה, לגזענות או חומר תועבה).

להגדרה "קטין"

מוצע, בסעיף 2 המתקן את סעיף 34כב לחוק העונשין, להגדיר מיהו קטין. בעקבות הוספת ההגדרה מוצע למחוק מהחוק העונשין התייחסות לאותה הגדרה (בסעיף 323 לחוק העונשין, כמוצע בסעיף 12 להצעת חוק זו, בסעיף 345ג) לחוק העונשין כמוצע בסעיף 13 להצעת חוק זו, ובסעיף 368א, כמוצע בסעיף 17 להצעת חוק (ז).

סעיף 3 סעיף 144א שבסימן או לפרק ח' שענינו גזענות קובע לאמור:

"הגדרות"

144א. בסימן זה -

"פרסום" - כהגדרתו בסעיף 2, לרבות בשידורי רדיו או טלוויזיה.

מוצע למחוק מסעיף ההגדרות שבסימן "גזענות" את ההגדרה "פרסום" וכך תחול גם בסימן זה ההגדרה הכללית והמתוקנת של "פרסום" שבסעיף 34כב כמוצע בסעיף 2. ההגדרה "פרסום" שבסעיף 144א נקבעה מפני שבזמן חקיקתו של הסימן האמור לא נכללה בהגדרה הכללית שבחוק העונשין גם הפצה בשידורי רדיו או טלוויזיה.

סעיפים להגדרות "פרסום" ו"פרסום"

2, 12 ההגדרות "פרסום" ו"פרסום" שבסעיף 34כב לחוק העונשין קובעות לאמור:

"הגדרות"

34כב. לענין עבירה -

...

"פרסום" - כתב, דבר רפוי, או כל מוצג חזותי אחר וכן כל אמצעי שמיעתי העשויים להעלות מלים או רעיונות, בין לבדם ובין בעזרת אמצעי כלשהו;

"פרסום"

(1) בדברים שבעל פה - להשמיע מלים בפה או באמצעים אחרים, בהתקלות ציבורית או במקום ציבורי או באופן שאנשים הנמצאים במקום ציבורי יכולים לשמוע אותם, או להשמיען בשידורי רדיו או טלוויזיה הניתנים לציבור;

(2) בפרסום שאינו דברים שבעל פה - להפיצו בקרב אנשים או להציגו באופן שאנשים במקום ציבורי יכולים לראותו, או למכרו או להציעו למכירה בכל מקום שהוא, או להפיצו בשידורי טלוויזיה הניתנים לציבור.

בשל ההתפתחויות בתחום התקשורת מוצע לתקן את ההגדרות האמורות ולכלול בהן גם פרסום שנעשה באמצעות מחשב, ובלבד שהעברת החומר אינה נעשית בתקשורת סגורה בין מחשבים מסוימים, אלא בתקשורת פתוחה המיועדת לציבור בכלל או לציבור מסוים שיש לו

² ס"ח התשנ"ה. עמ' 366.

3. בסעיף 144 לחוק העיקרי, ההגדרה "פרסם" – תימחק. תיקון סעיף 144א
4. בסעיף 199 לחוק העיקרי –
 (1) בסעיף קטן (א) –
 (א) בפסקה (1), במקום "על רווחיה של זונה" יבוא "על רווחי אדם העוסק בזנות";
 (ב) בפסקה (2), במקום "מעשה זנות של אשה" יבוא "מעשה זנות של אדם";
 (2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
 "עבר אדם עבירה לפי סעיף זה בן זוגו, בילדו או בילדו החורג, או שעבר את העבירה תוך ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או השגחה, דינו – מאסר שבע שנים";
 (3) בסעיף קטן (ג), במקום פסקה (2) יבוא:
 "(2) אם קיבל את הרבר מאדם העוסק בזנות או מאדם אחר";
5. במקום סעיפים 201 עד 203 לחוק העיקרי יבוא:
 "הבאת אדם לידו מעשה זנות (א) המביא אדם לידו מעשה זנות עם אדם אחר, דינו – מאסר חמש שנים.
 החלפת סעיפים 201 עד 203 והוספת סעיפים 202א עד 203א

דברי הסבר

- סעיפים 4, 6 ו-9 לשנותו קובע לאמור:**
 "סרסרות למעשי זנות"
 199. (א) אלה דינם מאסר חמש שנים:
 (1) מי שמחייטו, כולה או מקצתה, הרוך קבע או בתקופה כלשהי, על רווחיה של זונה;
 (2) מי שמקבל ביודעין מה שניתן בעד מעשה זנות של אשה או חלק ממה שניתן כאמור.
 (ב) נעברה העבירה באשה שלמטה מגיל 18, או באשתו, בבתו או בבתו החורגת של העבריין, או כשהוא אפוטרופסה, מורה, מעבירה, ממונה עליה לפי דין או לפי הסכם, רופאה או עובד בית חולים שבו היא אושפזה, דינו – מאסר שבע שנים.
 (ג) לענין סעיף זה אין נפקא מינה –
 (1) אם הרבר שקיבל העבריין היה כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת;
 (2) אם קיבל את הרבר מהאשה או מאדם אחר;
 (3) אם קיבל אתן בעד מעשה זנות או חליפיו של אתנן."
- העבירה של סרסרות למעשי זנות שבחוק בנוסחו היום מתייחסת רק למעשה זנות של אשה. מוצע להחיל את האיסור גם לגבי מעשה זנות של גבר.
 הרחבה זו מוצעת לגבי כל עבירות הזנות השונות בהצעת חוק זו. (סעיפים 6 ו-9 המוצעים).
- סעיף 5** מוצע להגדיר מחדש את העבירות הקבועות בסעיפים 201 עד 203 לחוק העונשין ולהוסיף עבירה חדשה הקובעת החמרה בעונש בעבירות ניצול מיני של קטינים. סעיפי חוק העונשין שמוצע לבטלם קובעים לאמור:
 "שודול למעשה זנות"
 201. (א) ואלה דינם מאסר חמש שנים:
 (1) מי שמשדל אשה למעשה זנות עם אדם אחר;
 (2) מי שמשתמש בכוח, בכפייה, באמצעי הרדמה או השכרה, באיומים או במרמה, כדי להביא אשה למעשה זנות עם אדם אחר, בין שנתקיים מעשה הזנות ובין אם לאו;
 (3) מי שמעכב אשה בכל דרך שהיא נגר רצונה בבית זנות או מעכב אותה במקום אחר כדי להביאה למעשה זנות;

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), דין המביא אדם לידי מעשה זנות עם אדם אחר – שבע שנים, אם העבירה נעברה באחת מנסיבות אלה:

(1) תוך שימוש בכוח, או הפעלת אמצעי לחץ אחרים, או תוך איום באחד מאלה, ואחת היא אם נעשו אלה כלפי האדם שהובא לידי מעשה זנות או כלפי אדם אחר;

(2) תוך ניצול מצב המונע מהאדם שהובא לידי מעשה זנות התנגדות, או תוך ניצול היותו חולה נפש או לקוי בשכלו;

(3) בהסכמה, שהושגה במרמה, של האדם שהובא לידי מעשה זנות;

(4) תוך ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או השגחה;

(5) כשעובר העבירה נושא בגלוי נשק חם או קר;

(6) בנוכחות אדם אחר שחבר יחד עם עובר העבירה כדי להביא את האדם לידי מעשה זנות.

202. (א) המעכב אדם, בכל דרך שהיא, בניגוד לרצונו במקום שבו עוסקים בזנות כדי להביאו לעסוק בזנות, או המביא אדם לידי עיסוק בזנות, דינו – מאסר שבע שנים.

הבאת אדם לידי עיסוק בזנות

(ב) עבר אדם עבירה לפי סעיף קטן (א) באחת הנסיבות המפורטות בסעיף 201 (ב), דינו – מאסר עשר שנים.

דברי הסבר

לסעיף 201 המוצע

לענין הבאת אדם למעשה זנות מוצע לקבוע שתי דרגות חומרה; ההתנהגות האסורה בעבירה הבסיסית היא הבאת אדם לידי מעשה זנות מבלי להשתמש בכוח או בדרך פסולה אחרת, אלא, למשל, על ידי שיכנוע. העונש המוצע לעבירה זו הוא מאסר המש שנים (סעיף קטן (א) המוצע).

הצורה המוחמרת של עבירה זו היא כאשר הבאתו של אדם למעשה זנות נעשית באחת הדרכים האסורות המנויות בסעיף קטן (ב) המוצע. דרכים אלה מפורטות בסעיף כנוסחו היום ואף בסעיף 345 לחוק העונשין ומבטאות פגיעות קשות בחופש הבחירה של אדם לגבי ניהול חייו. מוצע לקבוע לצורה מוחמרת זו של העבירה עונש מאסר של שבע שנים.

לסעיף 202 המוצע

מאחר שהבאת אדם לידי עיסוק בזנות כדרך חיים מהווה פגיעה חמורה יותר באותו אדם מסתם הבאתו לעשות מעשה זנות מזדמן מוצע –

(1) בסעיף קטן (א) להחמיר את הדין לענין זה, ולהעלות את העונש הקבוע היום ממאסר חמש שנים למאסר שבע שנים ואלא לכלול בהגדרת

(4) מי שמעכב בכל דרך שהיא קטינה שלא מלאו לה שש עשרה שנים בבית זנות או מעכב אותה במקום אחר כדי להביאה למעשה זנות.

(ב) נעברה העבירה באשה שלמטה מגיל 18 או באשתו, בבתו או בבתו החורגת של העבריין, או כשהוא אפוטרופסה, מורה, מעבירה, ממונה עליה לפי דין או לפי הסכם, רופאה, או עובד בית חולים שבו היא אושפזה, או נעברה העבירה לפי פסקאות (2) או (3) לסעיף קטן (א) כשהעבריין נושא נשק חם או קר, דינו – מאסר שבע שנים.

(ג) לענין סעיף זה אין נפקא מינה אם העבריין התכוון למעשה זנות בארץ או בחוץ לארץ.

שודול לעסוק בזנות

202. (א) המשדל אשה לעזוב את מקום מגוריה, והוא מתכוון בכך להביאה לידי עיסוק בזנות, דינו – מאסר חמש שנים, ואם היתה האשה למטה מגיל 18, דינו – מאסר שבע שנים.

(ב) המשדל אשה לעזוב את הארץ, והוא מתכוון בכך להביאה לידי עיסוק בזנות בחוץ לארץ, דינו – מאסר שבע שנים.

(ג) הגורם לאדם לעזוב את המדינה שבה הוא מתגורר כדי שיעסוק בזנות, דינו – מאסר שבע שנים; גרם מעשה כאמור לאותו אדם לעסוק בזנות מחוץ למדינה שבה התגורר, דינו – מאסר עשר שנים.

נסיבה מהמירה 203. (א) נעברה עבירה לפי סעיפים 199, 201 או 202 בקטין שמלאו לו ארבע עשרה שנים, דינו של עובר העבירה –

(1) אם נקבע לעבירה מאסר חמש שנים – מאסר שבע שנים;

(2) אם נקבע לעבירה מאסר שבע שנים – מאסר עשר שנים;

(3) אם נקבע לעבירה מאסר עשר שנים – מאסר חמש עשרה שנים.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיפים 199, 201 או 202 בקטין שטרם מלאו לו ארבע עשרה שנים, או בקטין שמלאו לו ארבע עשרה שנים ועובר העבירה אחראי על הקטין, דינו של עובר העבירה – כפל העונש שנקבע לעבירה.

(ג) לענין סימן זה, "אחראי על קטין" – בהגדרתו בסעיף 368א.

דין לקוחו של קטין 203א. המקבל שירות של מעשה זנות של קטין, דינו – מאסר שלוש שנים.

דברי הסבר

בעבירות הקיימות, כשמדובר בקטינים, מצא המחוקק לנכון להחמיר את העונשים בעבירות כמו שידול למעשה זנות (סעיף 201ב) לחוק העונשין, שידול קטינה לעסוק בזנות (סעיף 202א) סיפה לחוק העונשין) וכן נקבעה כעבירה התרה לקטין עד גיל 17 לדור בבית זנות (סעיף 208 לחוק העונשין). מוצע לקבוע את כל ההוראות האלה בסעיף מיוחד, תוך החמרת הדין.

ההחמרה העונשית בשל ביצוע עבירות הזנות כשמדובר בקטינים מראה בעליל שהיתה כוונה למחוקק להגן על עניינם של קטינים. יחד עם זאת נראה שלא די בכך – יש להגן על הקטינים ולהילחם בתופעת הידרדרותם לזנות בהטלתו של איסור לבצע בהם או עמם מעשה זנות כאמור בתיקון המוצע.

ולבסוף מוצע להתייחס בצורה מיוחדת בחומרתה לעבירות שנעשות בקטין שטרם מלאו לו 14 שנים, וכן בקטין שמלאו לו 14 שנים על ידי מי שאחראי עליו, שני מקרים אלה מצדיקים קביעת עונש חמור יותר (סעיף קטן (ב) המוצע).

לסעיף 203 המוצע

עיסוק בזנות אינו מוגדר בחוק העונשין כעבירה; כמו כן לא מוגדר כעבירה מעשה זנות עם "זונה", אלא אם כן נילוה אליו ניצול מסוג סרסרות, שידול או ביצוע המעשה במקום האסור לכך.

העבירה את היסוד הקיים היום בחוק של הבאת אדם לעזוב את מקום מגוריו, מאחר שמרכיב זה אינו רלוונטי לגבי העבירה;

(2) בסעיף קטן (ב) לקבוע כמו בענין העבירה של הבאת אדם למעשה זנות, עבירה מוחמרת כאשר הבאתו של האדם לעסוק בזנות נעשית בדרכים פסולות, כגון שימוש בכוח, איום, מרמה, ניצול יחסי תלות ועוד. מוצע שהעונש בשל העבירה המוחמרת יהיה מאסר עשר שנים;

(3) בסעיף קטן (ג) לתקן את העבירה הקיימת היום בסעיף 202 לחוק העונשין של שיבנוע אדם לעזוב את מדינת ישראל כדי שיעסוק בזנות במקום אחר; לפי הסעיף הקטן המוצע יוחמר העונש למאסר עשר שנים אם האדם אבן עסק בזנות אחרי שהביאו אותו לעזוב את המדינה שבה הוא מתגורר, לאו דווקא מדינת ישראל. יש במעשה זה חומרה מיוחדת בשל תרחקתו של אדם מארץ מגוריו, לעתים תוך עזיבת משפחתו וחבריו, כשמשאירים אותו במצב פגיע מאוד במדינה זרה, שבה סיכוייו לשנות את מצבו פחותים.

לסעיף 203 המוצע

מוצע להתייחס בהומרה מיוחדת לעבירות זנות שונות הקשורות בקטינים.

<p>203ב. הטוען שלא ידע את גילו של האדם שבו או שלגביו נעברה עבירה לפי סימן זה, עליו הראיה; הוראה זו לא תחול לענין עבירה לפי סעיף 214(א3).</p>	<p>נטל ההוכחה</p>
<p>203ג. המוסר מידע או המפרסם פרסום על קטין הנותן שירות של מעשה זנות, בין ששירות הזנות ניתן בישראל ובין שהוא ניתן מחוץ לישראל, בין שהמידע מתייחס לקטין מסוים ובין שאינו מתייחס לקטין מסוים, דינו – מאסר חמש שנים.</p>	<p>איסור פרסום ומסירת מידע בדבר זנות של קטין</p>
<p>203ד. (א) המפרסם פרסום בדבר מתן שירותי זנות, דינו – מאסר ששה חודשים.</p>	<p>איסור פרסום בדבר מתן שירותי זנות</p>
<p>(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על פרסום שענינו אך ורק שירותי זנות למעט פרסום כאמור בסעיף 203ג, המתפרסם בנפרד מדברי פרסום אחרים, שסומן בו בצורה בולטת כי מטרתו היא לפרסם שירותי זנות, ושיימסר רק לפי בקשה.</p>	
<p>(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לביצוע סעיף זה.</p>	

דברי הסבר

לאור עקרונות החלק המקדמי והכללי לחוק העונשין ביביר היסוד הנפשי לעבירה, מוצע לבטל את הסייג לענין דרישת המודעות לגיל הקרבן, ובמקום זאת להעביר את נטל ההוכחה בענין זה על הנאשם. אי ידיעת הנאשם את הגיל עשויה לפטרו מאחריות לעבירה, אך עליו להוכיח אי ידיעה זו.

מוצע שהעברת נטל הראיה לא תחול לגבי העבירה החדשה המוצעת בסעיף 214(א3) (סעיף 11 לחוק המוצע). לענין עבירה חדשה זו מוצע כי על התביעה להוכיח שהנאשם היה מודע לגילו של הקטין, שדמותו נמצאת בפרסום.

לסעיף 203 המוצע

במטרה להגן על קטינים מוצע להוסיף עבירה של איסור פרסום ומסירת מידע הקשורים למעשה זנות של קטין. האיסור המוצע מרחיב את היריעה גם לגבי פרסום על מעשה זנות של קטין מחוץ לישראל, וזאת בשל המגמה להגביר את ההגנה על קטינים לא רק בשטח המדינה.

לסעיף 203 המוצע

מוצע לאסור פרסום בדבר מתן שירותי מין בידי אדם בגיר, אם הפרסום נעשה כחלק מפרסום שמטרתו הן אחרות, כמו למשל בעתון יומי או בחוברות תקופתיות למטרות אחרות. עם זאת מוצע לאפשר פרסום בענין שירותי זנות אם הוא נעשה בנפרד מדברי פרסום אחרים, ובלבד שיימסר רק לפי בקשה מפורשת.

ועדה לבדיקת כעיות הזנות בראשותה של השופטת (בדימוס) הדסה בן-עתו התייחסה בדו"ח שפרסמה לנושא זה כלהלן:

"...אם אמרנו שהחוק צריך להתערב מעט ככל האפשר בפעילותו של אדם בוגר ... הרי לגבי קטין חייב המחוקק להתערב הן כדי להגן עליו מפני אחרים והן במטרה למנוע התדרדרות ולהבטיח גידולו התקין."

ועוד:

"הואיל וכאמור העיסוק בזנות אינו מהווה עבירה ... הרי התוצאה עלולה להיות שקטינות העסוקה בזנות באין מפריע. תוצאה זו היא לדעתנו לא רק בלתי רצויה אלא שיש למנועה בכל מחיר."

בהתאם לכל אלה מוצע לקבוע עבירה שחלה על לקוח הצורך את שירותיו המיניים של קטין. עם זאת, אין בקביעת עבירה כאמור כדי לגרוע מקיום עבירות מין הקבועות בדיון, שאותן עובר הלקוח בהתאם לגילו של הקטין הנותן את שירותי המין.

לסעיף 203 המוצע

מוצע להחליף את ההוראה שבסעיף 203 לחוק העונשין בענין חזקת ידיעה, שזו לשונה:

"חזקת ידיעה

203. לענין סימן זה אין נפקא מינה אם העבריין ידע או לא ידע שהאשה היתה למטה מגיל 18."

6. בסעיף 205 לחוק העיקרי, במקום "לאשה" יבוא "לאדם". תיקון סעיף 205
7. סעיפים 206 ו-207 לחוק העיקרי – בטלים. ביטול סעיפים 206 ו-207
8. במקום סעיף 209 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 209
- "פיתוי למעשה זנות 209. מי שעוסק בזנות ופונה, בדיבור או בתנועה, לאדם הנמצא במקום ציבורי בהצעה לתת לו שירות למעשה זנות, דינו – מאסר שלושה חודשים".
9. במקום סעיף 210 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 210
- "רמזים מגונים 210. הפונה לאדם ברמזים מגונים, דינו – מאסר שלושה חודשים".
10. סעיף 211 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 211

דברי הסבר

- סעיפים 7 ו-19** לבטלם קובעים לאמור: **דין האשה**
206. במשפט בשל עבירה לפי סימן זה בקשר למעשה זנות של אשה –
- (1) כשרה אותה אשה להעיד נגד בעלה ונגד הוריה;
- (2) אין רואים את האשה כשותפה לעבירה, אולם לא ירשיע בית המשפט על סמך עדותה היחידה, אלא אם נמצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה.
- מאסר חובה**
207. מי שהורשע בעבירה לפי סעיפים 199 עד 202 יוטל עליו עונש מאסר, אם כעונש יחיד ואם בצירוף עונש אחר, אך לא יוטל עליו מאסר על תנאי.
- לביטול סעיף 206**
- מוצע להעביר לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן – פקודת הראיות), את ההוראה לפיה כשר אדם העוסק בזנות להעיד נגד בן זוגו, הורו או ילדו בעבירה לפי סימן י' לחוק העונשין, על אף הסייג שנקבע בענין זה בסעיף 3 לפקודת הראיות; בהתאם לכך מוצע תיקון לסעיף 206 לפקודת הראיות.
- מוצע לבטל את ההוראה שבסעיף 206(2) המחייבת תוספת ראיתית לעדותו של אדם העוסק בזנות. אין סיבה לדרוש תוספת זאת בענין זה, דבר הפוגע באמינותם של אנשים כעדים רק בשל התעסקותם בזנות.
- לביטול סעיף 207**
- לאור הוראותיו של סעיף 35א לחוק העונשין, לפיהן, למעט לענין עבירת הרצח, רשאי בית המשפט
- להטיל עונש קל מעונש החובה הקבוע בדין, אין מקום להשאיר בעינה את ההוראה שבסעיף 207, לפיה חובה על בית המשפט המרשיע בעבירות של סרסרות לזנות, שידול לזנות ושידול לעסוק בזנות, להטיל עונש מאסר בפועל.
- סעיף 8** סעיף 209 לחוק העונשין שמוצע להחליפו קובע לאמור:
- "שידול וסיוע למעשה בלתי מוסרי
209. (א) המפתה אדם הנמצא במקום ציבורי, בדיבור או בתנועה, למעשה בלתי מוסרי, דינו – מאסר שלושה חודשים.
- (ב) הורו או אפוטרופסו של קטין שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים, וכל אדם אחר שנמסרו לו האחריות או ההשגחה על קטין כאמור, המסייעים לקטין לעבור עבירה כאמור בסעיף זה, דינם – מאסר שלוש שנים".
- מוצע לנסח את העבירה בצורה ברורה יותר; בענין הסיוע יחולו ההוראות הכלליות של חוק העונשין ולענין עבירות של אחרים על קטינים, יחולו הוראות סעיף 203 לחוק העונשין המוצע בסעיף 5, שם נקבע עונש חמור יותר.
- סעיף 9** סעיף 210 לחוק העונשין שמוצע להחליפו קובע לאמור:
- "רמזים מגונים
210. הפונה לקטין שלא מלאו לו שש עשרה שנים, או לאשה, ברמזים מגונים, דינו – מאסר שלושה חודשים".
- מוצע להגדיר מהו"ש את העבירה.
- סעיף 10** מוצע לבטל את סעיף 211 לחוק העונשין, הקובע לאמור:

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) מחזיק בחומר תועבה שבו מופיעה דמותו של קטין לכל מטרה שהיא;

(4) מחזיק בחומר תועבה שיש בו הדמיית קטין או ציור של קטין, כדי לפרסמו";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) המפרסם פרסום תועבה ובו דמותו של קטין, לרבות הדמיית קטין או ציור של קטין, דינו - מאסר חמש שנים.

(1) המשתמש בגופו של קטין לעשיית פרסום תועבה, או המשתמש בקטין בהצגת תועבה, דינו - מאסר שבע שנים.

(2) נעברה העבירה לפי סעיף קטן (ב1) בידי האחראי על הקטין או בהסכמתו של האחראי, דינו - מאסר עשר שנים.

(3) החזקת חומר תועבה כאמור בסעיף קטן (א3) מותרת למטרה כשרה, לרבות לשם הכנת דין וחשבון נכון והוגן לענין פרסום אסור לפי סעיף זה ולצורכי מחקר."

דברי הסבר

רק בפרסומים על הפי התקשורת הכתובה, אלא גם בסרטים ובקלטות וידאו המופצים גם באמצעות תקשורת מחשבים. תעשייה זו פורחת במספר רב של מדינות ותוצרת זו מגיעה גם לישראל. חומר התועבה המצוי בקלטות הוא קשה במיוחד ומתגלה בו ניצול מיני חמור של קטינים, לעתים גם תוך עשיית מעשי אלימות חמורים בקטינים.

חומר התועבה, המופק כדי לענות לטעמים של סוטים, כולל לעתים גם הדמיות וחיבורים שונים ומשונים של חלקי גוף של קטין עם חלקי גוף של אנשים או של חיות.

כדי לטפל בבעיה זו מוצע להגדיר מחדש את העבירה של שימוש בגופו של קטין בפרסום תועבה או בהצגת תועבה.

מוצע לקבוע ארבע עבירות שונות. העבירות הקלות יותר, שרינון מאסר 3 שנים, מוצעות בסעיף קטן (א). בפסקה (3) המוצעת נקבעת עבירה של החזקת חומר תועבה שיש בו דמות של קטין, אף אם ההחזקה היא לשימושו הפרטי של המחזיק ולא לשם הפצת חומר התועבה בציבור. אנשי מקצוע סכורים שכדי להגן על הקטינים צריך להקטין את הדרישה של אנשים פרטיים לחומר מסוג זה. באיזון בין חופש הבחירה של אדם לגבי חומר קריאה או צפייה שהוא מחזיק בביתו, הפגיעה בקטינים המשמשים להפקת חומר תועבה זה וניצולם המיני של קטינים, הגנתו של הקטין חשובה יותר.

"גבר בלבוש אשה"

211. גבר הנכנס בלבוש אשה למקום המיוחד לנשים, דינו - מאסר שנה אחת."

סעיף 11 סעיף 214 (א) ו-(ב) לחוק העונשין קובע לאמור:

"פרסום והצגת תועבה"

214. (א) העושה אחת מאלה, דינו - מאסר שלוש שנים:

(1) מפרסם פרסום תועבה או מכינו לצורכי פרטים;

(2) מציג, מארגן או מפיק הצגת תועבה -

(א) במקום ציבורי;

(ב) במקום שאינו ציבורי - אלא אם כן הוא מקום המשמש למגורים או המשמש חבר בני אדם שהחברות בו היא למי שמלאו לו 18 שנים ולתקופה רצופה.

(ב) המשתמש בדמותו או בגופו של אדם שטרם מלאו לו 18 שנים בפרסום תועבה או בהצגת תועבה, דינו - מאסר חמש שנים."

בשנים האחרונות התגברה תופעת ניצולם של קטינים בתעשיות הפרסומים הפורנוגרפיים. המדובר לא

12. בסעיף 323 לחוק העיקרי המלים "שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים" – יימחקו. תיקון סעיף 323
13. בסעיף 345 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א)4, במקום הסיפה החל במילים "מצב אחר" יבוא "או מצב אחר המונע ממנה התנגדות";
 - (2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) תוך ניצול היותה הולת נפש או לקויה בשכלה, אם בשל מחלתה או בשל הליקוי בשכלה לא היתה הסכמתה לבעילה הסכמה חופשית";
 - (3) בסעיף קטן (ב)1, במקום "בסעיף קטן (א)1", (2) או (4) יבוא "בסעיף קטן (א)1";
 - (4) בסעיף קטן (ג), ההגדרה "קטין" – תימחק.

דברי הסבר

בחולשתה הנפשית או השכלית של האשה, והבועל היה מודע למצב דברים זה בשעת מעשה. מכאן הומרתו של המעשה ומכאן הכללתו בגדר "אינוס".

החוק המוצע צועד בעקבות פסיקתו של בית המשפט העליון, לענין עבירה של בעילת אשה הלקויה בשכלה; בע"פ 406/88 עקארי נ. מדינת ישראל פד"י מו (5) 840, דן בית המשפט העליון בפרשנות העבירה האמורה לגבי הלקויה בשכלה כנוסחה קודם לתיקון חוק העונשין משנת 1988 (תיקון מס' 22). בענין זה קבע בית המשפט כי יסודות העבירה מתקיימים כאשר האשה אינה מסוגלת להבין את מהותם ותוצאותיהם הפיזיות או את משמעותם ותוצאותיהם החברתיות של יחסי המין, ועל כן הסכמתה אינה בגדר הסכמה מושכלת. מאידך גיסא, כאשר הלקויה בשכלה מסוגלת לגבש הסכמה "בשלה", על פי אמות המידה האמורות, אין בעילתה בגדר עבירה.

בפרשנות זו, שאף בית המשפט לאזן "בין האינטרס הציבורי והפרטי בהגנה על שלמותה הנפשית והגופנית של הלקויה בשכלה מפני ניצול לדעה של ליקויה השכלי לקיום יחסי מין עמה", מחד גיסא, לבין "האינטרס הציבורי והפרטי לאפשר ללקויה בשכלה לקיים יחסי מין", מאידך גיסא.

דומה כי הפרשנות האמורה תואמת ביותר אף את נוסח הסעיף הנדון לאחר תיקונו בשנת 1988; במיוחד לאור השימוש במונח "ניצול" לענין בעילת הלקויה בשכלה והחולה בנפשה, שהוסף לנוסח העבירה באותו תיקון.

החוק המוצע מסיר ספק לענין העבירה הנדונה ככל שמדובר בלקויה בשכלה, ומבהיר כי אף לגבי בעילת החולה בנפשה בוחר המחוקק ליחד את הגנת החוק הפלילי למי שהסכמתה לבעילה ניתנה רק עקב חולשתה הנפשית, כגון כשהסכמתה ניתנה מתוך דחף הולני בלתי

בפסקה (4) המוצעת נקבעת עבירה חדשה של החזקת פרסום תועבה שיש בו הדמייה או ציור של קטין, אם ההחזקה נעשית לצורך הפצתו בעיבור של פרסום התועבה. לאור האמור לעיל מוצע להרחיב את הביטוי "דמותו של קטין" כך שיכלול גם הדמיית קטין וציורו של קטין, וזאת כאשר מטרת ההחזקה של הפרסום האסור היא כדי להפיצו ברבים.

כן מוצע להחמיר בעבירה של פרסום הומר תועבה שיש בו דמות של קטין (סעיף קטן (ב)), עבירה שדינה היום מאסר 3 שנים, ולקבוע לה עונש מאסר של 5 שנים. באותה מנמה מוצע להחמיר את עונשו של מי שמשתמש בקטין לצורך הכנת הומר תועבה או הפקת הצגה תועבה (סעיף קטן (ב1)) ולקבוע לה עונש מאסר של 7 שנים, ואם השימוש כאמור נעשה על ידי האחראי על הקטין או בהסכמתו של האחראי (סעיף קטן (ב2)) מוצע שדינו יהיה מאסר 10 שנים.

סעיף 13 סעיף 345(א) לחוק העונשין קובע לאמור:

"אינוס

345. (א) הבועל אשה –

...

(4) תוך ניצול מצב של חוסר הכרה בו שרוייה האשה, מצב אחר המונע ממנה התנגדות או היותה הולת נפש או לקויה בשכלה;

הרי הוא אונס, ודינו – מאסר שש עשרה שנים."

מוצע לתקן את נוסח סעיף 345(א)4 לחוק העונשין, על מנת להבהיר כי עבירה זו, ככל שהיא נוגעת לקיום יחסי מין עם חולה בנפשה או לקויה בשכלה, חלה רק על מקרים שבהם נוצלה חולשתה לרעה, דהיינו כאשר ההסכמה לקיום יחסי מין ניתנה מסיבות הנעוצות

תיקון סעיף 347 .14 בסעיף 347 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "וטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים" יבוא "וטרם מלאו לו שש עשרה שנים, או העושה מעשה סדום באדם שמלאו לו שש עשרה שנים וטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, תוך ניצול יחסי תלות, מרות, חינוך או השגחה";

(2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לענין סימן זה, "מעשה סדום" – החדרת איבר מאברי הגוף או חפץ לפי הטבעת של אדם או החדרת איבר מין לפיו של אדם."

תיקון סעיף 348 .15 בסעיף 348(א) לחוק העיקרי, במקום "בסעיף 345(א) עד (4)" יבוא "בסעיף 345(א) עד (5)".

דברי הסבר

איבר המין, לפי הטבעת של אדם. בכך תבטל האבחנה הנוהגת, שקשה לעמוד על הגיונה, בין ההגדרה "מעשה סדום" לבין ההגדרה "בועל" שבסעיף 345(ג) לחוק העונשין. ההגדרה "מעשה סדום" כיום מעוררת קושי נוסף: בעוד החדרת חפץ לפי הטבעת של אדם מהווה "מעשה סדום" הרי החדרת איבר של גוף האדם (שאינו איבר מין) לפי הטבעת, שיש בו כדי ליצור מגע גופני ישיר בין התוקף לקורבן, אינו בא בגדר ההגדרה האמורה; לפיכך מוצע לתקן כאמור את ההגדרה "מעשה סדום". הנשיא שמגר הוסיף בע"פ 3907/92 סמחאת נ. מדינת ישראל פד"י מז (1) 104. להגדרה של "תקיפה מינית" שהיתה בתוקף בין השנים 1988 ו-1990. הגדרה זו כללה "החדרת איבר המין של גבר לנקב מנקבי גופה של אשה או החדרת חפץ לאיבר מין או לפי הטבעת של אשה, למעט החדרת חפץ לצורך רפואי". הנשיא שמגר אומר את הדברים שלהלן בהתייחס להגדרה זו, ודבריו נכונים אף כדי להסביר את הצורך בתיקון החוק המוצע:

"...המטרה החקיקתית הברורה היתה איסור של כל החדרה, תוך השוואתה לבעילה רגילה.

אין צורך לומר, בשולי ההסבר האמור, כי מבחינת הנזק הפיזיולוגי האפשרי, למשל לקרום הבתולים או לרקמות הפנימיות, אין נפקא מינה לגבי החדרה אם המדובר בחפץ דומם כלשהו או באצבעותיו של אדם. אף הנזק הפסיכולוגי מהחדרה כפויה, כמוזכר, עלול להיות דומה לנזק הבא בעקבות אינוס ממש". (בעמ' 106 לפסק הדין.)

תיקון החוק המוצע מתיישב היטב עם גישתו של הנשיא שמגר בפרשת סמחאת.

סעיף 15 בסעיף 348(א) לחוק העונשין קובע לאמור:
"מעשה מגונה

348. (א) העושה מעשה מגונה באדם באחת הנסיבות המנויות בסעיף 345(א) עד (4), בשינויים המחוייבים, דינו – מאסר שבע שנים."

נשלט על ידה, או בעת שהיה קיים פגם בהכרתה את המציאות, וזאת עקב מחלתה הנפשית.

סעיף 14 בסעיף 347 לחוק העונשין קובע לאמור:
"מעשה סדום

347. (א) העושה מעשה סדום באדם שמלאו לו ארבע עשרה שנים וטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, דינו – מאסר המש שנים.

(א1) העושה מעשה סדום באדם שמלאו לו שמונה עשרה שנים תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות, דינו – מאסר שלוש שנים.

(ב) העושה מעשה סדום באדם באחת הנסיבות המנויות בסעיף 345, בשינויים המחוייבים, דינו כדין אונס.

(ג) לענין סימן זה, "מעשה סדום" – החדרת איבר מין של גבר לפי הטבעת או לפה של אדם, או החדרת חפץ לפי הטבעת של אדם."

לענין מעשי מין בהסכמה, מבריל החוק הקיים בין קטין זקטינה. האיסור הפלילי בקשר לבעילה אסורה מוגבל לנערה שגילה בין 14 ל-16 שנים. לעומת זאת, מעשה סדום בהסכמה אסור בטרם מלאו לאדם שמונה עשרה שנים.

החוק המוצע קובע גיל אחיד לענין מעשה סדום בהסכמה ובעילה אסורה שאף היא בהסכמה; בשני המקרים האיסור יחול על אדם שגילו בין 14 ל-16 שנים.

בעקבות שינוי זה מוצע לקבוע הוראה דומה לזו שבסעיף 346(א) הקובעת עבירה מיוחדת של מעשה סדום בקטין בין הגילאים 16 עד 18 שנים אם הרבר נעשה תוך ניצול יחסים מסוימים.

כמו כן, מרחיב החוק המוצע את ההגדרה "מעשה סדום", באופן שיכלול החדרת איבר כלשהו, ולא דוקא

16. האמור בסעיף 354 יסומן "א" ואחריו יבוא:

תיקון סעיף 354

"(ב) הוראות סעיף זה יחולו גם על מעשה שנעשה לפני יום י"ט באב התש"ן (10 באוגוסט 1990) ובלבד שנתקיימו כל אלה:

- (1) המעשה היה עבירה לפי סימן זה כנוסחו בעת עשייתו;
- (2) אילו נעשה המעשה לאחר היום האמור היה מהווה עבירה לפי סעיף 351;
- (3) העבירה טרם התיישנה לפי הוראות סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.³

דברי הסבר

(2) בעבירה לפי סעיף 348(ב) – מאסר חמש עשרה שנים;

(3) בכל מקרה שאיננו בין המנויים בפסק־אות (1) ו־(2) – מאסר חמש שנים.

(ד) העושה מעשה מגונה בפני אדם שהוא קטין, בכל מקום שהוא, והוא בן משפחתו, דינו – מאסר ארבע שנים.

(ה) לענין סעיף זה –

"אח או אחות חורגים" – צאצא בן זוג של הורה, המתגורר עם מי שנעברה בו עבירה לפי סימן זה;

"בן משפחה" –

(1) הורה; בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו; סב או סבתא;

(2) מי שמלאו לו חמש עשרה שנים והוא אחד מאלה: אח או אחות; אח או אחות חורגים; דוד או דודה; גיס או גיסה; ואולם לענין עבירה של בעילה אסורה לפי סעיף קטן (ב) או של מעשה מגונה לפי סעיף קטן (ג) (3X) שנעשו במי שמלאו לו שש עשרה שנים, לא ייכללו דוד או דודה, גיס או גיסה בהגדרת "בן משפחה".

סייג להתיישנות עבירות מין בקטין

354. בעבירות המנויות בסעיף זה, שנעברו בקטין, יחל מנין תקופת ההתיישנות ביום שמלאו לו שמונה עשרה שנים; ואולם אם הלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה –

(1) עבירה לפי סעיף 351; ...

בעקבות פיצול ההוראה שבפסקה (4) לסעיף 345, כמוצע בסעיף 13, מוצע לתקן את אזכורו של סעיף 345(א) לחוק העונשין שבסעיף 348 לאותו חוק.

סעיף 16 בשנת 1996 הוסף סעיף 354 לחוק העונשין (ס"ח התשנ"ו, עמ' 42) ונקבע בו שתקופת ההתיישנות לגבי עבירות מין שנעברו בקטין על ידי בני משפחה תהיה ארוכה מזו הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. סעיף 354 מתייחס לעבירות מין במשפחה כפי שהן נקבעו בסעיף 351 לחוק העונשין שהוסף לחוק העיקרי בתיקון משנת 1990 (ס"ח התש"ן, עמ' 196). סעיף 351 מרכז עבירות מין שונות – אינוס, מעשה סדום, בעילה אסורה ומעשה מגונה – תוך החמרה בעונש בשל כך שהנאשם הוא בן משפחתו של הקטין הקרוב.

סעיפים 351 ו־354 לחוק העונשין קובעים לאמור:

"עבירות מין במשפחה"

351. (א) העובר עבירה של אינוס לפי סעיף 345(א) או של מעשה סדום לפי סעיף 347(ב) באדם שהוא קטין, והוא בן משפחתו, דינו – מאסר עשרים שנים.

(ב) הבוזעל אישה שמלאו לה ארבע עשרה שנים וטרם מלאו לה עשרים ואחת שנים או העושה מעשה סדום באדם שמלאו לו ארבע עשרה שנים וטרם מלאו לו עשרים ואחת שנים, והוא בן משפחתו, דינו – מאסר שש עשרה שנים.

(ג) העושה מעשה מגונה באדם שהוא קטין והוא בן משפחתו, דינו –

(1) בעבירה לפי סעיף 348(א) – מאסר עשר שנים;

³ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

17. תיקון סעיף 368 א. בסעיף 368 א לחוק העיקרי, ההגדרה "קטין" – תימחק.
18. תיקון סעיף 368 ד. בסעיף 368 ד(ח) לחוק העיקרי, לפני "עבירה של סיכון החיים" יבוא "עבירות זנות לפי סעיפים 199, 201 עד 203, 203 א ו-203ג, עבירה של פרסום והצגת תועבה לפי סעיף 214(ב)".
19. תיקון פקודת הראיות. בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴, בסעיף 5(2), במקום "לפי סימנים" יבוא "לפי סימן י' בפרק ח' ולפי סימנים".
20. תיקון חוק בתי המשפט. בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁵ –
- (1) בסעיף 37, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב1) על אף האמור בסעיף קטן (א), ידון בית המשפט בהרכב של דן יחיד בעבירות המנויות בחלק ג' לתוספת הראשונה אם החליט על כך נשיא בית משפט מחוזי בהמלצת פרקליט מהוו. "
- (2) בתוספת הראשונה –
- (א) בסעיף 1 של חלק א', אחרי "336"; יבוא "348";
- (ב) אחרי חלק ב' יבוא:
- "חלק ג'
- עבירות לפי הסעיפים הבאים של חוק העונשין, התשל"ז-1977: 345(א); 347 בנסיבות המפורטות בסעיף 345(א); 351 שלא בנסיבות המפורטות בסעיף 345(ב)."

דברי הסבר

המשפט), מחק מחלק א' של התוספת הראשונה, כמה סעיפי חוק הדנים בעבירות המין. כפועל יוצא ממחיקה זו, עבירות מין שעונשן עשר שנים ומעלה נדרונת רק בפני הרכב בבית המשפט המחוזי. הנהלת בתי המשפט, שופטים ופרקליטים סבורים כי הגרלת מספר התיקים הנדונים בהרכב פוגעת בתפקוד המערכת השיפוטית ביוצרה עומס רב.

ההסדר המוצע מאפשר להחליט כי בכתבי אישום המוגשים בעבירות מין מסוימות, אשר השאלה המשפטית הנדונה בהם אינה מורכבת, ידון דן יחיד. ההליך דורש הן את המלצת פרקליט המחוז והן את אישורו של נשיא בית המשפט, על מנת להבטיח את זכויות הנאשם ואת ניהולו היעיל של המשפט.

עוד מוצע שעבירת מעשה מגונה שהיא עבירה פחות חמורה משאר עבירות המין, תשוב ותיכלל בחלק א' של התוספת הראשונה לחוק בתי המשפט, והיא תידון בבית משפט מחוזי בדין יחיד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו הוראה אחרת לעניין מסוים.

מטרת חקיקתו של סעיף 354 תיעשה פלסטר אמ מעשים שהיוו עבירה לפני חקיקתו של סעיף 351, אך נקבע לגביהם עונש פחות חמור, לא יכנסו בתוך המסגרת של סעיף 354, כי סעיף זה מתייחס לעבירות שנקבעו בסעיף 351. על כן מוצע שהארכת תקופת ההתיישנות תחול גם לגבי העבירות, כמשמעותן לפני חקיקתו של סעיף 351, שעברו בני משפחה בקטינים. הארכה זו לא תחול במקרה שהעבירה התיישנה לפני תחילתו של החוק המוצע.

סעיף 18 בשל חומרת הפגיעה בקטין בידי מי שאחראי לו, מוצע לכלול בין העבירות ההיביות בדיווח לפי סעיף 368 לחוק העונשין גם עבירות זנות ופרסום חומר תועבה.

סעיף 20 תיקון מס' 19 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁵ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

**הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 59) (שימוש בגופו או בדמותו של קטין),
התשנ"ז-1997***

1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסעיף 214(ב), לפני "דינו" יבוא: "או המבין, המפיץ, המוכר, או המשאיל פרסום תועבה, בתמורה או שלא בתמורה".

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, העדר סנקציה משפטית נגד מי שפועל למכירתו ולהפצתו של קלטות אלו, עומד בניגוד לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד, אשר אושרה על ידי ישראל בשנת 1991.

סעיף 34 לאמנה דורש מן המדינות החתומות לנקוט את כל האמצעים למניעת ניצול ילדים בזנות או בהופעות פורנוגרפיות.

החוק המוצע מהווה צעד נוסף במאבק הבינלאומי נגד ניצול מיני מסחרי של ילדים.

חברי הכנסת: תמר גוז'נסקי, יוסי כץ, אפי אושעיה, עזמי בשארה, עבד-אלוהב דראושה, אברהם הירשזון, נעמי חזן, רוד טל, יצחק כהן, ענת מאור, אדיסו מאסלה, האשם מחאמיד, מרינה סולודקין, סאלח סלים, וליר צאדק האג'י-יחיא, אבנר-חי שאקי

סעיף 214 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), קובע לאמור:

"פרסום והצגת תועבה

214. (א) ...

(ב) המשתמש בדמותו או בגופו של אדם שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים בפרסום תועבה או בהצגת תועבה, ריגו - מאסר חמש שנים."

הסעיף האמור מפורש בדיוקנות ומיושם רק לגבי אלו היוצרים ומכינים בפועל פרסומי תועבה בהשתתפות קטינים, לפיכך לא ניתן להעמיד לדין בשל הפצה או מכירה של פרסומי תועבה בהשתתפות קטינים.

מוצע לקבוע הוראה עונשית גם למפיץ, למוכר, למשאיל או למפרסם קלטות וידיאו או פרסום תועבה אחר, וזאת בין שהילדים ישראלים ובין שאינם ישראלים, זאת מאחר שהפצת קלטות פורנוגרפיות בהשתתפות ילדים עלולה לעורר סוטים בעלי נטייה לפגיעה בילדים ובכך להגדיל את הסיכון לפגיעות בילדים.

* הצעת חוק מס' 829/פ, הועברה לוועדה ביום כ"ט בטבת התשנ"ז (8 בינואר 1997) והצעת חוק מס' 855/פ, הועברה לוועדה ביום כ"א בשבט התשנ"ז (29 בינואר 1997).
1 ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשנ"ז, עמ' 351; ה"ח התשנ"ז, עמ' 464.

